

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Midden-Nederland

Postbus 505, 3500 AM Utrecht

Herman Gorterstraat 5
3511 EW Utrecht
T +31 88 699 15 00
www.om.nl

Datum 24 oktober 2024
Onderdeel Afdeling Beleid en Strategie
Ons kenmerk PL0100-2024105925-2
Onderwerp Uw aangifte van discriminatie jegens kamerlid De
Hoop d.d. 23-4-2024

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte mevrouw ,

U heeft namens aangifte gedaan van belediging en discriminatie (artikelen 266 en 429quater Wetboek van Strafrecht, hierna Sr) in verband met uitspraken die zijn gedaan door Johan Derksen in het programma Vandaag Inside, uitgezonden door SBS6 op dinsdag 9 april 2024. Naast uw aangifte is er nog een tweede aangifte gedaan.

In de uitzending die u noemt is door Derksen over Tweede Kamerlid Habtamu de Hoop gezegd: "*Iemand die in Friesland is geboren, die heeft het recht om erover te praten. Hij is toch geen Fries, kom op zeg.*" En even later: "*Ik ben toch ook geen Surinamer*".

U stelt dat Derksen hiermee heeft bedoeld dat De Hoop geen Fries is vanwege zijn huidskleur. U geeft aan dat deze uitspraken door Derksen zijn gedaan in het openbaar, als vaste gastspreker in het programma Vandaag Inside. U geeft aan dat discriminatie.nl vindt dat hij met deze uitspraken de grens is over gegaan en u wilt dat hij hiervoor vervolgd gaat worden.

Het OM heeft de uitzending bekeken en komt tot de volgende beoordeling.

Uitsluiting (artikel 429quater Sr)

Voor artikel 429quater Sr is vereist dat personen de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden wordt ontzegd. Hieronder vallen volgens de definitiebepaling van artikel 90quater Sr naast vormen van onderscheid die daadwerkelijk een inbreuk op mensenrechten of vrijheden ten gevolge hebben, ook elke vorm van onderscheid die een inbreuk ten gevolge *kan* hebben. Het kan bijvoorbeeld gaan om een persoon met een bepaalde huidskleur die wordt geweigerd bij de deur van een discotheek, een sollicitante die wordt afgewezen voor een baan vanwege haar seksualiteit of een winkelier die een bordje aan zijn deur hangt met de tekst 'Vluchtelingen niet welkom'.

In dit geval is van zo'n (mogelijk) gevolg geen sprake. Derksen is niet in de positie om met het onderscheid dat hij als talkshowgast maakt, te veroorzaken dat de Hoop zijn functie als parlementariër (in ieder geval met betrekking tot Friese zaken) niet meer kan uitoefenen. Met andere woorden: er is geen sprake van een sociaaleconomische verhouding op basis waarvan Derksen De Hoop zou kunnen uitsluiten. De uiting van Derksen valt dus niet onder het begrip 'discriminatie' zoals dat is gedefinieerd in de wet.

Groepsbelediging (artikel 137c Sr)

Voor artikel 137c is vereist, voor zover hier van belang, dat het gaat om belediging *van een groep mensen* wegens hun herkomst. Uit eerdere rechterlijke uitspraken¹ volgt dat de discriminatiedelicten slechts van toepassing zijn wanneer voldoende duidelijk blijkt dat met het benoemen van een lid van de groep, eigenlijk de héle groep wordt bedoeld. De uitlating van Derksen is alleen gericht op De Hoop zelf. Hij zegt niet expliciet iets over een groep waartoe De Hoop wegens zijn door Derksen aangenomen herkomst zou behoren. Artikel 137c is daarom niet van toepassing.

Belediging (artikel 266 Sr)

Dan met betrekking tot de aangifte van belediging (artikel 266 Sr). De Hoge Raad, het hoogste rechtscollege in Nederland, heeft regels opgesteld die behulpzaam zijn om te beoordelen of een uiting beledigend is. Deze regels omvatten drie stappen die moeten worden doorlopen.² In de eerste plaats moet worden beoordeeld of de uiting op zichzelf

¹ Zie o.a. ECLI:NL:RBAMS:2017:3347

² HR 10 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:541. Zie ook A.L.J. Janssens, 'Commentaar op art. 266 Sr', in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns, M.J. Dubelaar en M.J.M. Verpalen (red.), *Strafrecht, Tekst & Commentaar*, Deventer: Wolters Kluwer 2022, aant. 8a.

beledigend is. Daarbij moet worden bekeken of de uiting geschikt is om iemands waardigheid, die hem in het maatschappelijk verkeer toekomt, aan te randen. In de tweede plaats is de vraag of de context waarin de uiting is gedaan het beledigend karakter van de uiting weg kan nemen. Daarvoor is van belang of de uiting van Derksen functioneel was voor het maatschappelijk debat. Is er sprake van zo'n context, dan moet tot slot worden beoordeeld of de uiting onnodig grievend is. Daarbij moet worden beoordeeld of het grievende karakter van de bewoordingen in een wanverhouding staat tot de functionaliteit van de boodschap.

Het OM concludeert ten eerste dat de uiting op zichzelf beledigend is. De Hoop wordt neergezet als iemand die ongeschikt is om in de discussie rond subsidies voor de Friese taal een standpunt als parlementariër in te nemen, simpelweg vanwege zijn kennelijke afkomst. In de betreffende uitzending wordt een fragment getoond van Kamerlid Habtamu De Hoop die positief reageert op het voornemen van het kabinet om meer geld aan de Friese taal te besteden. Derksen diskwalificeert het standpunt van De Hoop vervolgens met de woorden "*die staat toch uit zijn nek te lullen*", en motiveert zijn reactie door te stellen dat in zijn optiek iemand die niet in Friesland geboren is, geen echte Fries kan zijn. Derksen lijkt daarmee te impliceren dat dit Kamerlid, in dit debat, niet serieus genomen hoeft te worden vanwege zijn kennelijke herkomst. Dat schendt zijn eer en goede naam. Er is dus sprake van een beledigende uiting.

In de tweede plaats is de vraag, volgens de regels van de Hoge Raad, of de context waarin de uiting is gedaan het beledigende karakter van deze uiting kan wegnemen. Daarvoor is van belang of de uitlating van Derksen functioneel was voor het maatschappelijk debat. Het OM concludeert dat dit niet het geval is. De opmerking was namelijk niet gericht op de inhoud van het onderwerp, maar op de mens Habtamu de Hoop, die in het parlement aandacht had gevraagd voor dit onderwerp. Het in twijfel trekken van de standpunten van een parlementariër vanwege zijn herkomst kwalificeert volgens het OM niet als een context die het beledigende karakter van de uiting weg kan nemen.

Omdat er geen sprake is van een context die het beledigende karakter van de uiting kan wegnemen, hoeft niet te worden beoordeeld of de uiting onnodig grievend is (de derde stap van de regels van de Hoge Raad).

Concluderend is de uiting van Derksen beledigend en wat het OM betreft niet functioneel in de context van het maatschappelijke debat over subsidies van de Friese taal. Aldus is sprake van 'belediging' als bedoeld in artikel 266 Sr en is de uiting daarmee in beginsel vatbaar voor een strafvervolgning.

Beleidssepot

Hoewel het OM de uitlating van Derksen als belediging kwalificeert, zal het toch niet tot vervolging overgaan. De reden daarvoor is de volgende. De Hoop zelf heeft geen aangifte gedaan. In plaats daarvan heeft hij gekozen voor een filmpje op sociale media waarmee hij op zijn eigen wijze Derksen scherp van repliek heeft gediend. Desgevraagd heeft De Hoop aan het OM meegedeeld dat hij ook niet perse op een vervolging zit te wachten. Het OM heeft daarom besloten om de aangifte te seponeren, omdat vervolging in strijd is met het belang van de benadeelde (sepot 72).

Beklag tegen deze beslissing:

Indien u het niet eens bent met deze beslissing, dan kunt u tegen deze beslissing beklag doen bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, locatie Leeuwarden (Postbusnummer 1704, 8901 CA Leeuwarden, ter attentie van de beklagkamer en onder vermelding van het kenmerk van deze brief) conform het bepaalde in artikel 12 Wetboek van Strafvordering.

Hoogachtend,

Officier van justitie